

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

ESF projekta „Profesionālajā izglītībā iesaistīto vispārizglītojošo mācību priekšmetu pedagogu kompetences paaugstināšana”
(vienošanās Nr.2009/0274/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/003) noslēguma seminārs, 12.12.2013

Kvalitātes un pārmaiņu vadība izglītības iestādē

**Oskars Zīds, Baltijas Starptautiskā akadēmija,
Liepājas Universitāte
projekta darba grupas dalībnieks**

- 1. Kvalitātes vadības nepieciešamība**
- 2. Kvalitātes definīcijas**
- 3. Visaptverošā kvalitātes pārvaldība (TQM)**
- 4. Pētījums par TQM**
- 5. Kvalitātes un pārmaiņu vadība (menedžments)**
- 6. Kvalitātes sistēmas un to pielietojums:
*daži labās prakses piemēri no projekta dalībnieku prezentācijām***
- 7. Priekšlikumi rezultātu ieviešanai**

Kvalitātes vadības nepieciešamība

- **Pāreja uz inovatīvo (zināšanu) attīstības modeli**
- **Ekonomikas intelektualizācija (darba spēka augstāks izglītības līmenis, iekārtu “intelektuālizācija”**
- **Izaicinājums nākotnē – būt priekšā konkurentiem vismaz par vienu ciklu**
- **Intelektuālā kapitāla vairošana (zināšanas un izglītība kā vērtība cilvēkam, sabiedrībai, valstij)**
- **Globalizācija, eiropeizācija**
- **Kvalitāte izglītībā – kā tās mērķis, līdzeklis un sasniegumu garants**
- **Labā pārvaldība (menedžments) kā ilgtspējīgas valsts izglītības politikas nodrošinājums**

Kvalitātes definīcijas

Daudz atšķirīgu viedokļu par iespējamo definīciju

Viens no tiem: ... “to nav iespējams definēt, bet to pazīst daudzi tiklīdz to ierauga”,
vai vadībzinātnes aspektā – produkta, pakalpojuma, darbības atbilstība
sagaidāmajam rezultātam.

1. **Hārvijs, Grīns** (Harvey L., Green D. 1993 Defining Quality)
uzskata, ka iespējamās vairākas kvalitātes definējumu izpratnes:

- **Kvalitāte** kā izcilība
- **Kvalitāte** kā "O" kļūda
- **Kvalitāte** kā pārveide (mērķu, zināšanu, prasmju, attieksmju attīstība)
- **Kvalitāte** kā sliekšnis (standarts un tā izpilde un pārsniegšana)
- **Kvalitāte** kā pilnveide un pārmaiņas

2. **E.Karpovics** (1970)

Kvalitāte noteiktība, kas atspoguļo mūsu apziņā vienu priekšmetu no otra vai citām klātesamībām.
Kvalitāti parāda tās īpašības.

3. **Maršs (Marsh 1992)**

Kvalitātei nav šablona, to raksturo plašs principu izklāsts.

Kvalitātes pārvaldība (menedžments) ir īpaša vadības funkcija ar noteiktu ritmu un praktiskās darbības procesiem, tās mērķis ir nepārtraukta organizācijas un tās struktūru kultūras pilnveidošana, lai radītu un īstenotu konkurētspējīgās priekšrocības.

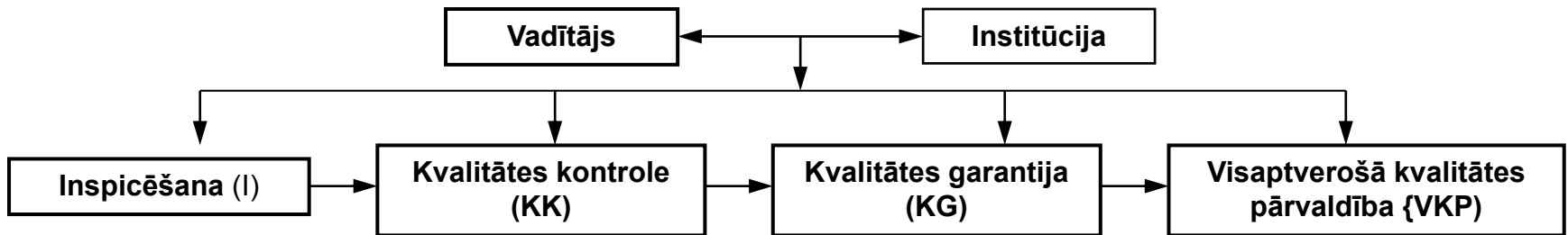
Kvalitāte ietver ne tikai rezultātu, bet arī procesu, vidi un cilvēkus.

Visaptverošā kvalitātes pārvaldība (TQM)

ir darbību kompleks, ko īsteno institūcijas vadītājs, lai sasniegtu mērķi: mainīga iestāde, kur pārmaiņas ir nepārtrauktas un visaptverošas, orientētas uz konkurētspējas paaugstināšanu.

VKP (TQM) sistēma

O.Zīds (2000)

Inspicē darbības rezultātus;
Kontrolē līdzekļus;
Limitē darba resursus;
Pieņem lēmumus par korekcijām un labojumiem;
Ja vajag – soda vai stimulē

Galvenā uzmanība gala rezultātu novērtēšanā;
Izmanto determinētos kvalitātes kritērijus;
Izvērtē, galvenokārt, bāzējoties uz dokumentiem;
Epizodiska pašinspicēšana;
Lēmumā – atbilstība ar pārraudzību

Akcentē vadības profilakses novērtēšanu;
Procesa statistiskā kontrole;
Ārējā akreditācija;
Rezultāts – ceļoņu-seku analīze;
Deleģē tiesības un pienākumus vadībai un apakšsistēmām

Izmanto iepriekšējo līmeņu darbības un rezultātus;
Izvērtēšanā iesaista pasūtītājus un izpildītājus;
Aptverti visi institūcijas darbības aspekti un dinamika tajos;
Visu institūcijas locekļu ieinteresēta sadarbība;
Rezultāts – korekcijas attīstības projektā un darbības programma

Institūcijas pārmaiņas

**ESOŠĀ
SITUĀCIJA
MISIJA**

**ATTĪSTĪBAS
MĒRĶI**

**ATTĪSTĪBAS
VĪZIJA**

PAGĀTNE

TAGADNE

NĀKOTNE

Pētījums par TQM

(1998., 2005., atkārtoti 2013.g.)

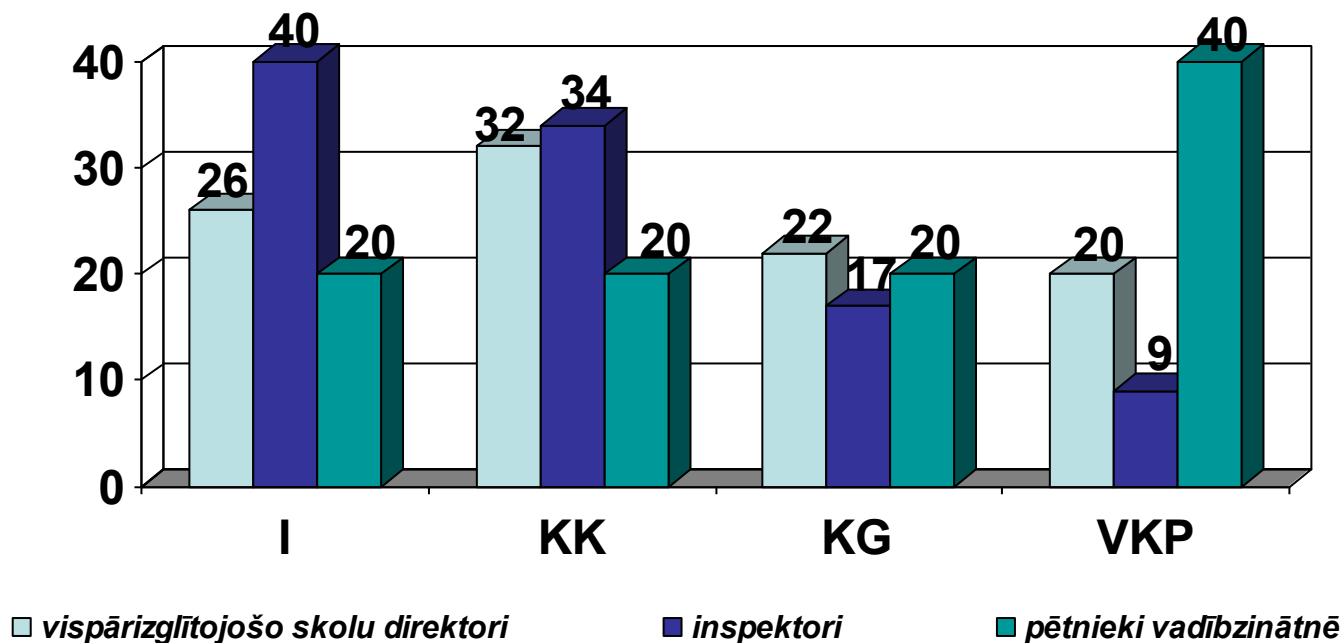
Dalībnieki:

- 30 - izglītības iestāžu direktori
- 14 – inspektori Izglītības kvalitātes novērtēšanas valsts inspekcijas (IKNVI)
- 6 – pētnieki vadībzinātnē

Ekspertu vērtējuma metodika

Pēc iepazīšanās ar VKP sistēmu katrs eksperts novērtēja % katra pārvaldības posma īpatsvaru kopīgajā sistēmā un rakstiski komentēja sadalījumu

VISAPTVEROŠĀS KVALITĀTES PĀRVALDĪBAS POSMU NOVĒRTĒJUMS

Secinājumi

- Joprojām pastāv atšķirīgas izpratnes par kvalitāti, it īpaši – VKP. Pastāv ievērojama plaisa starp izglītības koncepcijām, stratēģiju un realitāti izglītības iestādēs (OECD, 2000);
- Izglītības institūciju darbībā dominējošā ir kvalitātes inspicēšana un kvalitātes garantija. Tikai 1/5 īsteno **VISAPTVEROŠĀS KVALITĀTES MENEDŽMENTU**;
- Tikai pateicoties pedagogu un pasniedzēju, skolēnu un studējošo ideālismam ir iespējams īstenot izglītības iestāžu misiju – nodrošināt harmonisku, konkurētspējīgu izglītību, kas ietver darba tirgum un dzīvei nepieciešamās kompetences

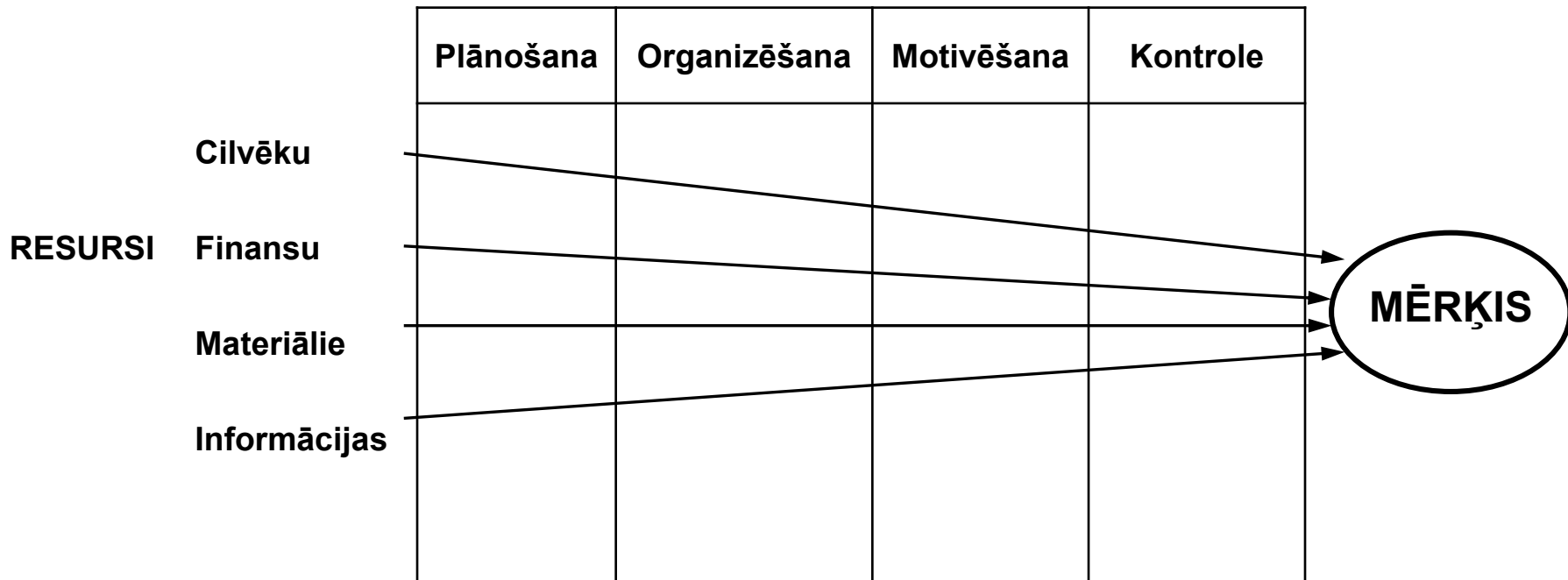
Menedžments — darbību komplekss, ieskaitot

PLĀNOŠANU
ORGANIZĒŠANU
MOTIVĒŠANU
KONTROLI,

kas vērsts uz organizācijas darbinieku

finansu
materiālo
informācijas resursu pilnīgu izmantošanu

lai organizācijas mērķus sasniegtu ar augstu efektivitāti.

Kvalitātes sistēmas un to pielietojums: daži labās prakses piemēri no projekta dalībnieku prezentācijām

Kursa darbu tēmas

” PII iespējamās kvalitātes sistēmas”

Rīgas Amatniecības vidusskola
Rīgas Pārtikas ražotāju vidusskola

“ISO Standarta pielietošana”

Rīgas 3. arodvidusskola

“Modulārās sistēmas izveide un aprobācija PII”

Rīgas Tehniskā koledža

“E-vidē PII darbā”

Rīgas Valsts tehnikums
Daugavpils Tirdzniecības skola

“Konkurētspējīgas PII attīstīšana”

Smiltenes Valsts tehnikums
Mālpils profesionālā vidusskola
Barkavas profesionālā vidusskola

“PII “specifiskā niša” un tās nodrošināšana atbilstoši reģiona vajadzībām”

Priekuļu un Jāņmuižas valsts tehnikums
Saulaines profesionālā vidusskola
Liepājas valsts tehnikums

“Profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības programmu atbilstība PII”

Olaines mehānikas un tehnoloģiju koledža

“Mācīties spējīga organizācija un PII attīstība”

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma profesionālā vidusskola

“Iestādes attīstības plānošana”

Saldus profesionālā vidusskola
Liepājas Dizaina un Mākslas vidusskola
Malnavas koledža
Austrumlatgales profesionālā vidusskola

“Kultūras un pozitīva mikroklimata veidošana

Alsviķu arodskola

Priekšlikumi rezultātu ieviešanai

- **Izpētīt PII pieredzi un izveidot konceptuāli vienotu kvalitātes pārvaldības sistēmu valstī**
- **Nodrošināt PII inovatīvās pieredzes aprobāciju citās izglītības iestādēs**
- **Ieviest PII darbībā modernās vadības teorijas, it īpaši, organizācijas kultūras, komandas vadības u.c. aspektos**
- **Veidot kvalitātes pārvaldībā ciešāku sadarbību ar sadarbības partneriem, darba devējiem un bijušajiem absolventiem**
- **Popularizēt profesionālās un arodizglītības labo praksi jauniešu konkurētspējas paaugstināšanā**

Galvenie ieguvumi

- Piedalījās 101 PII vadītājs vai vietnieki
- Sagatavota profesionālās kvalifikācijas pilnveides B programma “Pārmaiņu un kvalitātes vadība izglītības iestādē”
- Kurša mācību jeb atbalsta materiāli Moodle vidē:
: <http://profizgl.lu.lv/course/view.php?id=15>
- *Metodiskais materiāls* „Pārmaiņu un kvalitātes vadība izglītības iestādē”
- Projekts un kurša apguve ir vadītāju tālākizglītības elements turpmākajā karjerā

**KAS TAD, JA NE MĒS,
KAD TAD, JA NE TAGAD**